

Subtilumo amžius

Maksimalistinėmis, chaotiškais nuotaikomis gyvenanti mados pramonė – puikus pretekstas tyliam, minimalistinei rezistencijai. Ar gali būti, kad būtent juvelyrė taps bastionu, efektyviausiai besipriešinančiu XXI a. ekstravagancijai?

MONIKA REPČYTĖ

Keletą pastarųjų sezonų kalbėta apie *it* aksesuarus, tokius kaip dėmesį traukiantys ekstravagantiški auskarai ar konceptualūs, masyvūs vėriniai, kurie užgožia visus kitus stiliaus elementus. Tačiau perdėtam šventiškamui nebuvo lemta itin ilgai užsitęsti. Įdomių ir efektingų, tačiau kartu ir subtilių sprendimų ieškančios stilingiausios mados pramonės asmenybės, o kartu ir nuomonę formuojančios tinklaraštininkės, kūrybininkės gręžiasi į mažiau žinomas, tik į juvelyrė susikonglomeravusias kompanijas, kuriančias menišką papuošalus. Šie papuošalai, išlaikydami minimalistinį charakterį su jam būdingomis aiškiais formomis ir linijų grynumu, sugeba sufleuoti ir tam tikrą turinį, mat už jų kūrybos slepiasi visa aibė netikėčiausių inspiracijų: Pablo Picasso kubizmas, vilnijančios moters veido ar kūno linijos, gamtos elementų užuominos...

Įkvėpimas – geometrijoje

Kad perprastume šios naujosios minimalistinės estetikos ypatumus, nėra prasmės žvalgytis į garsiausių vardus, išskyrus nebent *Céline* mados namus, kurie juos neseniai palikusios Phoebe Philo dėka įgijo išskirtinį vizualinį identitą, pagrįstą vizionieriška ir ne iš karto perprantama estetika.

Vertėtų atrasti jaunus, dar eksperimentuojančius juvelyrus, o jeigu širdis linksta prie prabangos sektoriaus, koncentruotis į pusiau prabangią (angl. *demi-fine*) juvelyrė siūlančius ženklus. Būtent šiose

nišose ir radosi naujosios minimalistinės juvelyrėikos atmainos. Viena jų – prancūzė **Charlotte Chesnais** kūryba. Prieš savo vardo ženklo įkūrimą ši juvelyrė dirbo *Balenciaga* mados namuose kartu su tuomečiu kūrybos direktoriumi Nicolas Ghesquière'as.

Jos juvelyrėika – nugludinta iki tobulybės, pasižymi geometrinėmis formomis, vienas papuošalas būna dažniausiai sujungtas iš kelių skirtingų elementų: pavyzdžiui, auskarą sudaro du skirtingo dydžio ir perspektyvos ovalai. Kontrasto ir persidengimo principai bei banguojančios, netobulos formos kompensuoja minimalistinį „nuobodulio“ jausmą, kuriuo besibodintis mados pasaulis taip staigiai ir netikėtai vos prieš keletą sezonų metėsi prie ekstremalių juvelyrinių formų, balansuojančių ant ribos tarp nešiojamo masyvaus meno objekto ir klasikinės juvelyrėikos dirbinio. Panašiomis nuosaikiomis, tačiau konceptualiomis formomis pasižymi ir Marios Black kūryba. Jos imperatyvas – siūlyti intelektualią juvelyrėiką, kuri, dizainerės žodžiais, pasižymi androginiškumu ir elegancija.

„Banguojanti“ juvelyrėika

Tarp lietuvių kūrėjų galima paminėti **Simoną Samojauskaitę**, kuriai būdingas preciziškumas, švarumas, lengvumas. Savo kuriamų papuošalų nepretenzingumą ir moteriškumą pabrėžia ir pati juvelyrė. Be to, Simonos kolekcijos taip pat puikiai parodo, kad geometrija ir gamtos elementai – kone ne-

Dante Alighieri „Pragaro“ motyvai.

Domina moters kūnas

Vis dėlto polinkis prie anatominių, ypač žmogaus kūno formų, vertas atskiro aptarimo. Užtenka pažvelgti į **Anissos Kermiche** juvelyrinius dirbinius pristatančias reklamines kampanijas, kuriose papuošalų formas tarsi aidas atkartoja ant modelių kūnų nupieštos grafinės linijos. Maksimaliai minimalistinės formos, išgrynintos iki, rodos, paties paskutinio įmanomo pavidalo – nesvetima ir nauja kryptis grafikos srityje. Jaunais, avangardiniais menininkais ir minimalistiniais jų piešiniais itin mėgsta dalytis ir žinomos tinklaraš-

išsemiamas įkvėpimo šaltinis. Pirmoji kolekcija „Element“ buvo įkvėpta pagrindinių geometrinių elementų – linijos, taško, plokštumos, apskritimo, antroji – japoniškų *Akoya* perlų. Bendroje kolekciijoje su prekės ženklu *D. Efect* Simona pademonstravo puikią intuiciją, kokios formos greitu metu užkariaus juvelyrikos pasaulį, ir pristatė banguojančių formų papuošalus. Naujausioji kolekcija „Earth“ atiduoda duoklę Žemės grožiui.

Vienas stipriausių šios krypties įkvėpėjų vis dėlto yra menas. Dėl savo netradicinės estetikos itin vertinama juvelyrė **Delfina Deletrez** ir jos juvelyrikos „delfinariumas“ pasižymi surrealizmu ir polinkiu prie anatominių

formų – akių, lūpų, rankų motyvų. Į šį kontekstą įsipina ir tokie gamtos elementai kaip vandens lašai arba bitės. Skirtingos formų ir linijų konfigūracijos geriausiai suskamba derinamos su ryškiais, tačiau vienspalviais drabužių deriniais – subtili juvelyrika gali atkreipti dėmesį tuomet, kai išryškina mas jos efektingumas ir jai leidžiama suspindėti visomis spalvomis.

Tiesa, Delfinos kūrybiniame repertuare galima rasti ir gerokai ekstravagantiškesnių pasiūlymų, pavyzdžiui, kolekcija „Roll-in-stones“ (liet. „Judantys akmenys“). Įkvėpimo šaltiniai gali būti ir mažiau tradiciniai, pavyzdžiui, *Alighieri* ženklo pasiūlą diktuoja...

**MAKSIMALIAI
MINIMALISTINĖS
FORMOS,
IŠGRYNINTOS IKI,
RODOS, PATIES
PASKUTINIO
ĮMANOMO
PAVIDALO -
NESVETIMA IR
NAUJA KRYPTIS
GRAFIKOS
SRITYJE.**

tininkės – šie atsiduria jų įkvėpimų skiltyje ir *moodboard*uose.

Vienas iš pavyzdžių – prancūzų pamėgta iliustratorė **Fantine Reucha**. Šviesiuose jos piešiniuose išnyra elegantiški ir romantiški štrichai, kurių linkiai – švelnios nuorodos į moters kūną. Fantine nemano, kad šiuo metu vyksta minimalizmo atgimimas, tačiau kaipmat suskumba pridurti, kad paprastumas ir subtilumas vėl atranda savo aktualumą – tai paaiškina netikėtai daug susidomėjimo sulaukusiomis tokio tipo iliustracijomis, kuriomis prancūzai (ir ne tik!) mielai puošia savo namus ir kasdienybę. „Nemanau, kad piešiu tiesiogine to žodžio prasme – mane supantys daiktai yra ne kas kitas kaip linijos ir kontūrai. Tai ir perteikiu savo kūrinuose, – mintimis dalijasi ji. – Mane įkvepia žmonių gestai – jie tiek daug pasako apie asmenybę, tam tikra prasme ją reziumuoja, tačiau tuo pačiu metu yra tik abstrakcija. Aš nepiešiu žmonių kūnų, tik jų siluetus – mane žavi mintis, kad ant popieriaus lapo perkeliu jausmus, bet ne fizinį kūną, tad nepasakyčiau, kad mane domina anatomija. Moteriško kūno subtilybės man artimesnės, tačiau ne mažiau domina ir vyriškasis pradas, prie kurio prisiliesti bandau atsargiai.“

Stiprėja meno įtaka

Fantine priduria, kad nepriškiria savęs grafiniam minimalizmui – „tai reikštų pripažinti, kad priklausau kokiam nors madai ar tendencijai. Žinau, kad niekada negalė-

čiau piešti kitaip, tai tiesiog mano asmenybės išraiška.“ Grafinėmis formomis išsiskiria ir lietuvių tinklaraštininkės bei kūrybininkės Kristės Stankevičiūtės iliustracijos, linijų svarbą jose sufleruoja ir vienos iš serijų pavadinimas „One Fine Line“ (liet. „Viena tiksli linija“). Ispanų menininkė **Blanca Miro** – dar vienas vardas, kuriuo vertėtų susidomėti tiems, kuriems nesvetima ši meno kryptis.

Sustiprėjusios meno ir juvelyrikos sąsajos – įrodymas, kad mados pirkėjai ieško ne tik daiktų, kurie puikiai atrodys, bet ir turės išskirtinį veidą, išskirtinę istoriją. Neseniai nugirdau ironišką pastabą, kad naujaisiais pretenzingų *fashionistų* tendencija bus derinti auskarus prie namuose kabančių paveikslų, tačiau susidomėjimas naujais kūrė-

SUSIDOMĖJIMAS NAUJAI KŪRĖJAI IR ILIUSTRATORIAIS TIK ĮRODO, KAD PRETENZINGUMUI ATEITIES MADOS PASAULYJE LIKS MAŽIAU IR MAŽIAU VIETOS.

jais ir iliustratoriais tik įrodo, kad pretenzingumui ateities mados pasaulyje liks mažiau ir mažiau vietos. Tikėkimės, kad jį visiškai pakeis meninė išraiška ir charakterio ekspresija. Kartu galima tikėtis, kad ir ant podiumų greitai metu išvysime daugiau meniškų, tačiau minimalistiskų siluetai.

